

Λίγα λόγια για τη Δημοσιογραφία Πολιτών ν...

Την τελευταία δεκαετία, οι πολύ μεγάλες αλλαγές οι οποίες πραγματοποιήθηκαν παγκοσμίως τόσο σε τεχνολογικό, όσο και σε οικονομικο- κοινωνικο- πολιτικό επίπεδο δημιούργησαν ένα νέο είδος δημοσιογραφίας, τη Δημοσιογραφία Πολιτών.

Η Δημοσιογραφία Πολιτών αποτελεί τομή στην ιστορία της ενημέρωσης και του Τύπου γενικότερα, καθώς για πρώτη φορά στα χρονικά η δημοσιογραφία και κατά συνέπεια η ενημέρωση, πέρασε στα χέρια του απλού πολίτη!

Όπως γράφει και ο Dan Gillmor στο βιβλίο του «We the media»: *«Δημοσιογραφία των πολιτών ή συμμετοχική δημοσιογραφία είναι η δημοσιογραφία που ασκείται από κάθε πολίτη, που δεν είναι επαγγελματίας δημοσιογράφος, με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών και του Διαδικτύου* ».

Σύμφωνα με τον Gillmor, η Δημοσιογραφία Πολιτών αποτελεί τη μεταμόρφωση της δημοσιογραφίας από τα κυρίαρχα μέσα μαζικής ενημέρωσης του 20ου αιώνα, σε κάτι βαθύτερο και πιο δημοκρατικό.

Με βάση αυτή τη θεωρία, η ροή των ειδήσεων παλαιότερα ήταν μονόπλευρη, από τα Μέσα προς το κοινό με ελάχιστη δυνατότητα παρέμβασης από πλευράς του κοινού. Μέσω της δημοσιογραφίας των πολιτών, όμως, η ροή αυτή καθίσταται αμφίδρομη και τα όρια μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή ειδήσεων πολύ δύσκολα μπορούν να προσδιοριστούν.

Η βασική ιδέα της Δημοσιογραφίας Πολιτών είναι ότι η συνολική γνώση των ανθρώπων είναι πλουσιότερη απ' ό,τι μονάχα των δημοσιογράφων καθώς και το γεγονός ότι πρέπει να δοθεί «βήμα» ώστε να ακουστούν απόψεις ανθρώπων οι οποίοι δεν είχαν τη δυνατότητα αυτή έως τώρα.

Για παράδειγμα, κάποιος μπορεί να σχολιάσει στο ιστολόγιό του τα τεκταινόμενα του

τοπικού συμβουλίου της πόλης του ή να αναρτήσει κάποια φωτογραφία ή βίντεο από κάποιο θέμα το οποίο έκρινε ως αξιόλογο. Με αυτό τον τρόπο, όπως υποστηρίζει και ο Hall, τα όρια μεταξύ τοπικού και παγκόσμιου καθίστανται δυσδιάκριτα.

Ιστορία δημοσιογραφίας πολιτών

Παρά το γεγονός ότι η Δημοσιογραφία Πολιτών αποτελεί μία νέα μορφή ενημέρωσης, η επιθυμία του πολίτη να θέλει να διαδώσει μια πληροφορία, είδηση ή γνώμη μαζικά, έχει τις ρίζες του αρκετούς αιώνες πριν!

Συγκεκριμένα, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, το 18ο αιώνα, υπήρχαν φυλλαδιογράφοι όπως ο Thomas Paine αλλά και οι ανώνυμοι συγγραφείς των Φεντεραλιστικών Εντύπων οι οποίοι διένειμαν το δικό τους υλικό.

Μέσω της τεχνολογίας συναντώνται αρκετοί άνθρωποι, οι οποίοι στέλνουν κείμενα σε εφημερίδες υποστηρίζοντας τις απόψεις τους αλλά και άνθρωποι που δημιουργούν πειρατικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς έχοντας ως σκοπό το να «ακουστούν».

Η συμμετοχή, όμως, των πολιτών στην ενημέρωση του κοινού παρέμεινε σε εμβρυϊκό στάδιο έως και την ανάπτυξη του Internet. Η ανάπτυξη του Παγκόσμιου Ιστού δεν αποτελεί μονάχα τεχνολογική επανάσταση καθώς σήμανε και μία νέα εποχή στον τομέα της ενημέρωσης, ενώ παράλληλα ωφέλησε σε μεγάλο βαθμό στη διάδοση της συμμετοχικής δημοσιογραφίας. Αυτό συνέβη, διότι εφόσον η πρόσβαση σε ένα μαζικό μέσο επικοινωνίας κατέστη ευκολότερη, ο καθένας πλέον μπορούσε να δημιουργήσει πολύ εύκολα τη δική του ιστοσελίδα και αργότερα το δικό του ιστολόγιο.

Η Δημοσιογραφία Πολιτών όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, έχει τις απαρχές της 13 χρόνια πριν, συγκεκριμένα το 1999, όταν στις διαδηλώσεις του Σηάτλ ενάντια στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου γεννήθηκε το πρώτο "Indymedia", ένα μέσο το οποίο είχε ως στόχο την αλληλοενημέρωση των ανθρώπων απευθείας από τους δρόμους.

Μερικά χρόνια αργότερα, η τρομοκρατική επίθεση στους δίδυμους Πύργους της Νέας

Υόρκης την 11η Σεπτεμβρίου του 2001, οι βομβιστικές επιθέσεις στο Λονδίνο την 7η Ιουλίου του 2005 καθώς και το φονικό τσουνάμι το 2004 αποτέλεσαν το έναυσμα προκειμένου να ξεκινήσει η κοινή γνώμη να εκφράζει τη γνώμη της και να μοιράζεται πληροφορίες, εικόνες και βίντεο.

Έτσι, όταν το 2007 άρχισαν να δημιουργούνται οι πρώτες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και το “blogging” ξεκίνησε να ακμάζει, η Δημοσιογραφία Πολιτών αποτέλεσε πλέον και επίσημα μία καινούρια μορφή ενημέρωσης.

Η οικονομική κρίση, εξάλλου, ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τη Δημοσιογραφία Πολιτών, καθώς το διαδίκτυο κατακλύστηκε με γνώμες, σκέψεις και αντιδράσεις ανθρώπων, οι οποίοι προσπαθούσαν να κατανοήσουν τι μέλλει γενέσθαι στην Ευρωζώνη.

Πετυχημένα παραδείγματα Δημοσιογραφίας Πολιτών

“Kibera News Network”

Ένα από τα πιο πετυχημένα παραδείγματα δημοσιογραφίας Πολιτών αποτελεί το “Kibera News Network”, το οποίο δημιουργήθηκε όταν νέοι από την Kibera της Κένυα, η οποία είναι γνωστή ως μία από τις μεγαλύτερες παραγκουπόλεις της Αφρικής, αποφάσισαν να προβάλουν ένα διαφορετικό πρόσωπο της περιοχής όπου και κατοικούν. Με αυτό τον τρόπο, έχοντας βιντεοκάμερες στα χέρια, αναζήτησαν στους δρόμους ιστορίες με σκοπό να αναδείξουν στον κόσμο πώς η Kibera «βλέπει» τον εαυτό της.

Το project ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2010, με επικεφαλής την Map Kibera και την Kibera Community Development Agenda (KCODA). Αρχικά στο “Kibera News Network” εργάζονταν μόλις δύο νέοι δημοσιογράφοι ενώ σήμερα η ομάδα αποτελείται από τουλάχιστον 14 άτομα τα οποία δημιουργούν βίντεο, τα επεξεργάζονται και τα ανεβάζουν στο διαδίκτυο τόσο στο “Kibera News Network” όσο και στο “Voice of Kibera”, μία ιστοσελίδα η οποία χαρτογραφεί τα βίντεο καθώς και διάφορες άλλες ειδήσεις, τα οποία στέλνονται από πολίτες μέσω sms καθώς και άλλων μέσων.

Όσον αφορά το περιεχόμενο του “Kibera News Network”, αυτό ποικίλει, από θέματα ασφάλειας στους χώρους εργασίας, καταγραφή πυρκαγιών και ατυχήματα με τρένα έως πολιτιστικές εκδηλώσεις και πολιτικές δραστηριότητες.

“Huffington Post”

Η Huffington Post αποτελεί αδιαμφισβήτητο το πιο πετυχημένο παράδειγμα μέσου το οποίο στηρίχθηκε και εξακολουθεί να στηρίζεται στη Δημοσιογραφία Πολιτών. Η “Huffington Post”, κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της ύπαρξής της, ξεχώρισε από την πλειονότητα των αμερικανικών εκδόσεων χάρη στην προοδευτική γραμμή της και στο γεγονός ότι στηριζόταν σε 9.000bloggers!

Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα αποτέλεσε την αιχμή του δόρατος των προοδευτικών δυνάμεων των ΗΠΑ στη μάχη κατά του πολέμου στο Ιράκ και εναντίον των ΜΜΕ που τον προωθούσαν.

Η “Huffington Post”, μάλιστα, απέκτησε τέτοια δύναμη φτάνοντας στο σημείο να τα «βάλει» ακόμη και με τους “New York Times”, ενώ επιτέθηκε και στις τράπεζες των οποίων οι πρακτικές οδήγησαν στη χρηματοπιστωτική κρίση, δημοσιεύοντας έκκληση με την οποία προτρέπει τους αμερικανούς πολίτες να αποσύρουν τα χρήματά τους από τους συγκεκριμένους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς!

Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια και κυρίως από το Φεβρουάριο του 2011, η “Huffington Post” περνά κρίση λόγω της εξαγοράς της από την “America Online” και της κόντρας των bloggers, οι οποίοι τη στηρίζαν, με την ιδιοκτήτρια του μέσου, ArianaHuffington, είναι αληθές ότι η “Huffington Post” απέδειξε ότι οι δυνατότητες της Δημοσιογραφίας Πολιτών είναι τεράστιες!

Κριτική στη Δημοσιογραφία Πολιτών

Μπορεί η Δημοσιογραφία Πολιτών να θεωρείται από πολλούς ως το μέλλον της δημοσιογραφίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά το γεγονός ότι η συμμετοχική δημοσιογραφία ασκείται από απλούς πολίτες οι οποίοι δεν είναι επαγγελματίες δημοσιογράφοι, έχει

προκαλέσει συζητήσεις σχετικά με την αντικειμενικότητά της.

Με τον όρο αντικειμενικότητα, εννοούμε την παρουσίαση των γεγονότων απαλλαγμένα από προσωπικές απόψεις, ένα στοιχείο δηλαδή, το οποίο αποτελεί μία από τις βασικές αξίες του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Επειδή, όμως, οι πολίτες-δημοσιογράφοι συνήθως γράφουν ορμώμενοι από κάποιο γεγονός που τους έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον ή έχει θίξει κάποιο συμφέρον τους, υπάρχει αμφισβήτηση σχετικά με την αντικειμενικότητά τους.

Επιπλέον, δεν πρέπει να λησμονούμε το γεγονός, ότι ακριβώς επειδή οι δημοσιογράφοι-πολίτες δεν είναι επαγγελματίες συνήθως δε γνωρίζουν τη μεθοδολογία που ακολουθούν οι δημοσιογράφοι καθώς και τον Κώδικα Δεοντολογίας που τους διέπει.

Για το λόγο αυτό, λοιπόν, υπάρχουν δημοσιογράφοι, όπως ο Καναδός Jack Karica, οι οποίοι θεωρούν ότι και η συμμετοχική δημοσιογραφία οφείλει να υπόκειται σε συντακτική επιμέλεια και εποπτεία.

Η δημοσιογραφία πολιτώ ν στο Youtube

Η Δημοσιογραφία Πολιτών έχει μία πολύ μεγάλη δυναμική, ασχέτως αν κάποιοι την αμφισβητούν. Έτσι, δεν πρέπει να θεωρείται τυχαία η απόφαση ενός εκ των μεγαλύτερων social media παγκοσμίως, συγκεκριμένα του YouTube, σχετικά με τη δημιουργία του YouTube News Feed!

Το YouTube News Feed είναι ένα ερασιτεχνικό «ειδησεογραφικό κανάλι» με ήχο και εικόνα από όλα τα έκτακτα γεγονότα που εκτυλίσσονται ανά την Υφήλιο! Στο συγκεκριμένο κανάλι θα δίνεται έμφαση στις «δυνατές εικόνες», στις μη παραδοσιακές πηγές ενημέρωσης (δηλαδή τα MME), και στις διαρκείς ενημερώσεις και ανανεώσεις περιεχομένου. Μπορεί, βεβαίως, ακόμη η συγκεκριμένη πλατφόρμα να βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο, αλλά η δημιουργία του συγκεκριμένου καναλιού και μόνο, αποτελεί μία επανάσταση στην ενημέρωση, έτσι όπως την αντιλαμβανόμαστε.

Η πλατφόρμα θα συλλέγει και θα προβάλλει βίντεο με ειδησεογραφικό περιεχόμενο

(συγκεντρώσεις, ληστείες, ομιλίες, συνέδρια κ.ά.), την ώρα που «ανεβαίνουν» στον παγκόσμιο ιστό. Πρόκειται, δηλαδή, για τη δημιουργία ενός «δελτίου ειδήσεων» σε συνεχή ροή, με «αρχισυντάκτες» τους ίδιους τους χρήστες του YouTube, δηλαδή τους απλούς πολίτες!

Για το συγκεκριμένο θέμα, ο Steve Groove, διευθυντής του τμήματος Ειδήσεων και Πολιτικής του YouTube, ανέφερε χαρακτηριστικά: *«Είτε πρόκειται για έναν καβγά μεταξύ ενός μέλους του Κογκρέσου και ενός φοιτητή στην Ουάσιγκτον, είτε για τις βίαιες επιθέσεις εναντίον των εθνοτικών μειονοτήτων στο Κιργιστάν, είτε για την διαρροή πετρελαίου στις ακτές του Κόλπου του Μεξικού, όλα τα βίντεο θα ανεβαίνουν στο YouTube, τόσο από ερασιτέχνες, όσο και από επαγγελματίες δημοσιογράφους. Έτσι θα διακινούνται στο “οικοσύστημα” των μέσων ενημέρωσης με μια εκλέπτυνση και ταχύτητα μεγαλύτερη από ποτέ ! Με βίντεο που “ανεβαίνουν” κάθε λεπτό, 24 ώρες το 24ωρο, που μπορούν οι άνθρωποι να βρουν ευκολότερα τις τελευταίες ειδήσεις, αν όχι στο site μας; Και πώς μπορούν οι ειδησεογραφικοί οργανισμοί να διαχειριστούν καλύτερα αυτό το περιεχόμενο, για να εμπλουτίσουν τα ρεπορτάζ τους και να μας ενημερώσουν καλύτερα;*
».

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι τα βίντεο θα είναι διαθέσιμα στο “CitizenTube”, το ιστολόγιο του YouTube για τις ειδήσεις και την πολιτική επικαιρότητα, και στον λογαριασμό του “CitizenTube” στο Twitter.